

AAN De minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

DATUM 3 juni 2014

ONS KENMERK Z2014-00393

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Zorgvuldige gegevensuitwisseling over sectoren
heen in het kader van decentralisaties in het sociaal
domein

Geachte,

Op dit moment zijn gemeenten volop bezig met de vormgeving van werkwijzen in verband met de nieuwe, gedecentraliseerde, taken in het sociaal domein die vanaf 1 januari 2015 bij hen komen te berusten. Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) hecht eraan – in lijn met eerder uitgebrachte adviezen over de wetgeving die ziet op deze decentralisaties – aandacht te vragen voor de zorgvuldige, wetsconforme verwerking van persoonsgegevens door gemeenten bij de integrale uitvoering van die taken in het sociaal domein.

Op 27 mei jl. is door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de beleidsvisie "Zorgvuldig en bewust; Gegevensverwerking en Privacy in een gedecentraliseerd sociaal domein" toegezonden aan de Tweede Kamer. In de begeleidende brief bij deze beleidsvisie wordt aangegeven dat: *"gemeenten nog middenin het proces van voorbereiding zitten om de te decentraliseren taken en verantwoordelijkheden op een op hun situatie toegesneden wijze vorm te geven. Daarbij zijn alle werkprocessen nog niet overal en volledig uitgewerkt. Die processen zullen ook nog voor een deel in de praktijk ontwikkeld worden. Het is de wens van het kabinet en de kern van decentraliseren dat gemeenten de ruimte krijgen om hun eigen vorm daarin te vinden. Het is mogelijk dat nieuwe vormen om nieuwe regels en richtlijnen vragen. Daarom is het van belang die ontwikkeling van nabij te volgen en waar nodig bij te sturen. Een belangrijk uitgangspunt in de visie is daarom richting geven aan de lerende praktijk. Met deze visie wordt daarin een eerste stap gezet."*

Het CBP hecht eraan te benadrukken dat gemeenten de naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) niet kunnen opschorten als gevolg van een 'lerende praktijk' die na enige tijd zal worden geëvalueerd. Temeer niet daar het hier vrijwel altijd de verwerking van bijzondere persoonsgegevens betreft. Het CBP wil met deze brief voorkomen dat gemeenten zich bij het nemen van vergaande beslissingen over te hanteren werkwijzen baseren op deze veronderstelling. Het CBP dringt er bij de minister op aan dit ook onder de aandacht te brengen van gemeenten. Zo nodig zal het CBP gebruik maken van haar toezichthoudende bevoegdheden, indien door gemeenten bij de uitvoering van taken in het sociaal domein de vigerende privacywetgeving niet wordt nageleefd.

Ter nadere toelichting merkt het CBP het navolgende op.

Het CBP constateert dat zowel in de nagenoeg afgeronde wetgevingstrajecten als in de eerder genoemde beleidsvisie van het Kabinet niet wordt gopteerd voor het op centraal niveau opstellen van nadere, richtinggevende kaders waarbinnen gemeenten bij de verwerking van persoonsgegevens (zullen) moeten blijven. In de Beleidsvisie is het ruimte bieden aan een 'lerende praktijk' bij gemeenten dominant, waarbij – voor zover nodig – vanuit centraal niveau hoogstens wordt voorzien in ondersteuning van gemeenten door een helpdesk en het opstellen van protocollen en richtlijnen. Verder wordt een belangrijke rol toebedeeld aan de burger zelf en/of de gemeenteraad die een en ander kritisch moeten volgen en – waar nodig – corrigerende actie moeten nemen. De naar verwachting uiteenlopende uitkomsten van die 'lerende praktijk' zullen weliswaar aan een Privacy Impact Assessment (PIA) worden onderworpen, maar in hoeverre daarvan zo nodig enige en tijdige corrigerende werking zal uitgaan wordt niet duidelijk.

Het CBP stelt vast dat gemeenten bij het treffen van voorbereidingen om de integrale uitvoering van taken in het sociaal domein ter hand te nemen, van meet af aan rekening dienen te houden met de eisen die uit de Wbp voortvloeien ter zake van de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens moet proportioneel zijn c.q. niet bovenmatig gelet op gespecificeerde en gerechtvaardigde doeleinden, transparant, controleerbaar en voldoen aan beveiligingseisen. Het daarbij ontbreken van op centraal niveau vastgelegde richtinggevende bepalingen biedt ruimte voor enige variatie in de uitwerkingen die gemeenten (kunnen) gaan geven aan de verwerking van persoonsgegevens bij de uitvoering van de aan hen opgedragen taken in het sociaal domein. Die bandbreedte voor variaties in de uitwerking wordt wel begrensd door de kernbegrippen uit de Wbp. Het CBP wijst er op dat bovenmatige c.q. niet noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens in dit verband ook niet gelegitimeerd kan worden door het verkrijgen van toestemming van betrokkene.

Het CBP zal de gedachtevorming en ontwikkelingen op deze onderwerpen binnen gemeenten nauwlettend blijven volgen, zowel tijdens de voorbereidingen tot aan de beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2015 als in de fase na de verwachte invoeringsdatum van 1 januari 2015 waarin de betreffende wetten in werking zijn getreden.

In deze fases zal het CBP uiteraard bereid zijn met u in gesprek te treden indien daartoe bij u de behoefte bestaat. Een afschrift van deze brief zend ik aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de VNG.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mr. W.B.M. Tomesen
Collegelid